

לקוטי תורה • פרשת פינחס • מאמר 3

צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני...

”צו את בני ישראל ואמרת אליהם”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/pinchas/3](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/pinchas/3)

צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי כו'. ואמרת אליהם זה האשה אשר תקריבו כו' את הכבש אחד תעשה בבוקר כו'.

”צו את בני ישראל ואמרת אליהם: את קרבני לחמי לאשי וגו'.” ואמרת אליהם: זה האשה אשר תקריבו וגו'; ”את הכבש אחד תעשה בבוקר” וגו'.

להבין כפל ב”פ [בי פעמים] ואמרת וגם שינוי לשון דכתיב אשר תקריבו וכתיב את הכבש אחד תעשה לשון עשי [עשיה].

[יש] להבין מדוע נאמר ”ואמרת אליהם” פעמיים, וגם את שינוי הלשון: נאמר ”אשר תקריבו”, ואילו ”את הכבש אחד תעשה” — לשון עשייה.

וגם תקריבו לשון רבים ותעשה לשון יחיד. והענין הוא כמארז”ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל מקום שנאמר צו הוא מיד ולדורות. (רבות במדבר פ”ו [פרק ז]).

וכן ”תקריבו” נאמר בלשון רבים, ואילו ”תעשה” נאמר בלשון יחיד. והעניין הוא, כדברי חז”ל: כל מקום שנאמר בו ”צו” — הרי זה מיד ולדורות (במדבר רבה, פרק ז).

וזהו כפל אמירה. ואמרת אליהם מיד והוא ענין הקרבנות שהקריבו בזמן שבהמ”ק [שבית המקדש] קיים. ואמרת להם היינו לדורות שתקנו תפלה כנגד תמידין.

וזהו כפל האמירה. ”ואמרת אליהם” — מיד, וזה ענין הקרבנות שהקריבו בזמן שבית המקדש היה קיים; ”ואמרת אליהם” — לדורות, שכן [חכמים] תיקנו תפילה כנגד התמידים.

והנה צ”ל איך התפלה כנגד תמידין שהן כבשים בני שנה והתפלה היא בקשת רחמים ואיך היא תמורת הקרבן.

וכעת יש להבין כיצד התפילה היא כנגד התמידים, שהרי מדובר בכבשים בני שנה, ואילו התפילה היא בקשת רחמים; כיצד היא יכולה לבוא במקום הקרבן?

גם להבין מ”ש בקרבנות ריח ניחוח לשון נח”ר [נחת רוח] וגבי נח כתיב וירח ה' את ריח הניחוח.

וכן יש להבין את מה שנאמר בקרבנות: ”ריח ניחוח” — לשון נחת רוח; ועל נח נאמר: ”וירח ה' את ריח הניחוח”.

איזה נח”ר [נחת רוח] הוא מריח הקרבנות. (ועיין בזהר פ' נח דס”ה ע”א) אך הענין הוא. כי

איזו נחת רוח יש לו מריח הקרבנות? (ועיין בזהר, פרשת נח, דף סה ע”א.) אך העניין הוא כך:

הנה נודע שתכלית ירידת הנשמה לעוה"ז להתלבש בגוף בנה"ב [בנפש הבהמית] ירידה צורך עליה היא. והנה קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד.

הנה ידוע שתכלית ירידת הנשמה לעולם הזה, להתלבש בגוף ובנפש הבהמית, היא ירידה צורך עלייה. והנה, קודם שנברא העולם, היה הוא ושמו בלבד.

שמו בגימט' [בגימטריא] רצון שהוא מקור ההשפעה וחיות הנבראים מפני שעלה ברצונו הפשוט להיות מלך שמו נק'.
2

"שמו" (שמו) הוא בגימטריה "רצון", שהוא מקור השפע והחיות של הנבראים. מכיוון שעלה ברצונו הפשוט להיות מלך, הוא נקרא "שמו".

וכמאמר יחיד חי העולמים מלך שהוא לבדו יחיד ומיוחד וחי העולמים אינו אלא בחי' מלך כו'.
וכפי שנאמר: "יחיד חי העולמים מלך" — הוא לבדו יחיד ומיוחד, ו"חי העולמים" אינו אלא בחינת מלך וכו'.
וקודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד שבחי' מלכותו היתה כלולה בא"ס ב"ה ממש ונקי אור א"ס ב"ה שהוא האור וזיו.

וקודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד, שכן בחינת מלכותו הייתה כלולה ממש באין סוף ברוך הוא, ונקראת אור אין סוף ברוך הוא — האור והזיו.

והי' [והיה] האור כלול במאור עצמו ואחר שנבה"ע [שנברא העולם] נעשה התפשטות האור והזיו להחיות הנבראים מאין ממש ליש בסדר השתלשלות המדרגות דרך עילה ועלול עד עוה"ז הגשמי
והאור היה כלול במאור עצמו. ולאחר שנברא העולם, התפשטו האור והזיו כדי להחיות את הנבראים, שנבראו ממש מאין ליש, בסדר השתלשלות המדרגות, בדרך של עילה ועלול, עד העולם הזה הגשמי,
שהוא היש הגשמי ודבר נפרד ממש (ועמ"ש מזה בשיר השירים בד"ה קול דודי גבי פ"י מלכותך מלכות כל עולמים).

שהוא היש הגשמי, דבר שמרגיש את עצמו כנפרד ממש. (ועיין במה שנכתב על כך בשיר השירים, במאמר המתחיל "קול דודי", בביאור "מלכותך מלכות כל עולמים").

והוא ירידה גדולה לגבי האור והזיו שהיה כלול באור אי"ס ב"ה ותכלית הירידה היא צורך עליה להיות מיש לאין שיהיה היש ג"כ בטל ונכלל באור אי"ס ב"ה ממש.

והרי זו ירידה גדולה ביחס לאור ולזיו כלולים באור אין סוף ברוך הוא. ותכלית הירידה היא לצורך עלייה: שתהיה בחינה של מעבר מיש לאין, כדי שגם היש יתבטל ויכלל ממש באור אין סוף ברוך הוא.

והיא העלייה [העליה] העיקרית שעליה נאמר לויתן זה יצרת לשחק בו שמזה נעשה שחוק וחדוה למעלה בביטול היש לאין.

וזו העלייה העיקרית שעליה נאמר: "לויתן זה יצרת לשחק בו"; מכך נעשים למעלה שחוק וחדוה, על ידי ביטול היש לאין.

שהתהוות מאין ליש הוא ענין הבריאה. כמ"ש והחכמה מאין תמצא. וחכמה היא ראשית הגילוי מהשתלשלות העולמות.

שהרי התהוות מאין ליש היא ענין הבריאה, כמו שנאמר: "והחכמה מאין תמצא". וחכמה היא ראשית הגילוי של השתלשלות העולמות.

משא"כ התהוות מיש לאין הוא דבר חדש ושינוי הטבע (ועמ"ש בביאור ע"פ הבאים ישרש), ועיקר השחוק והחדוה הוא משינוי והתחדשות כדרך שעושין לפני מלכים ושרים איזהו שינוי והתחדשות לשמחה ושחוק.

אבל התהוות מיש לאין היא דבר חדש ושינוי הטבע. (ועיין במה שנכתב בביאור על הפסוק "הבאים ישרש"). ועיקר השחוק והחדוה באים משינוי ומחידוש, כפי שנוהגים לעשות לפני מלכים ושרים דבר שיש בו שינוי וחידוש, לשמחה ולשחוק.

וכמ"כ [וכמו כן] כתיב ותחדש פני אדמה ישמח ה' במעשיו (ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] ס"פ ל"ג ונקרא לויתן כי לויתן הוא לשון חיבור כמו וילוו עליך וישרתוך בפ' קרח) (י"ח ג').

וכך גם נאמר: "אתה מחדש את פני האדמה", "ישמח הוי' במעשיו". (ראו גם בספר של בינונים [תניא], סוף פרק ל"ג. הוא נקרא לווייתן, משום ש"לווייתן" הוא לשון חיבור, כמו "וילוו עליך וישרתוך" בפרשת קורח) (18:3);

הנלוים על ה' לשרתו (בישעיה ס"י נ"ו). וכך הוא ענין חיבור ודיבוק היש לאין ע"י הביטול.

"הנלוים אל הוי' לשרתו" (בישעיהו, פרק נ"ו). זהו ענין החיבור והדבקות של היש אל האין, באמצעות הביטול.

והנה למטה ביטול היש לאין הוא ביטול גשמיות לרוחניות אך באמת למעלה גם בחי' הרוחניות הוא בחי' יש שאין לך עשב מלמטה שאין לו מזל כו'

והנה למטה, ביטול היש לאין הוא ביטול הגשמיות לרוחניות. אך באמת, למעלה גם בחינת הרוחניות היא בחינת יש, שהרי "אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל" וכו',

והמזל מקבל משמרי האופנים והאופנים מקבלים מחיות הקדש שבמרכבה והחיות משרפים כו' שהמזל הוא בבחי' יש לגבי האופנים והאופנים לגבי חיות הקדש.

והמזל מקבל משומרי האופנים, והאופנים מקבלים מחיות הקודש שבמרכבה, והחיות מקבלות מהשרפים וכו'; נמצא שהמזל הוא בבחינת יש ביחס לאופנים, והאופנים ביחס לחיות הקודש.

3 וע"ז אמרו כל בעלי השיר יוצאין בשיר שהשירה והזמרה הוא בחי' שמחה ותענוג שהוא בחי' יציאתם מנרתקן הוא בחי' כלים

ועל כך אמרו: "כל בעלי השיר יוצאין בשיר", שכן השירה והנגינה הן בחינת שמחה ותענוג, והן בחינת יציאתם מנרתקן — בחינת הכלים.

שלהם המגבילים אותם כידוע שכל החיות הנמשך לנבראים הוא בחי' אורות וכלים וע"י השיר שאומרים המלאכים יוצאים מבחי' כלים שלהם להתכלל באור א"ס ב"ה ממש

שלהם, המגבילים אותם. כידוע, כל החיות הנמשכת לנבראים היא בחינת אורות וכלים. באמצעות השירה שאומרים המלאכים הם יוצאים מבחינת הכלים שלהם, כדי להיכלל ממש באור אין סוף ברוך הוא עצמו,

כי שם עוז וחדוה במקומו (ועמ"ש מענין השיר בד"ה יבל הוא בפי' בראשית ובד"ה מזמור שיר חנוכת הבית).

שכן "עוז וחדוה במקומו". (וראו מה שנכתב בעניין השירה במאמר המתחיל "יבל הוא" בפרשת בראשית, ובמאמר המתחיל "מזמור שיר חנוכת הבית").

והנה עיקר הביטול יש לאין הוא במעשה הקרבנות שנפש הבהמות הוא מבחי' פני שור מהשמאל.

והנה, עיקר הביטול של היש לאין הוא במעשה הקרבנות, שכן נפש הבהמות היא מבחינת "פני שור מהשמאל".

וע"י הקרבן עולה ונכללת בשרשה בבחי' פני שור שבמרכבה ולכן היה השיר על הקרבן וכמ"ש מזה בד"ה ושם אחיו יובל, ומשם הוא עולה למעלה מעלה עד רום

ובאמצעות הקרבן היא עולה ונכללת בשורשה, בבחינת "פני שור" שבמרכבה. לכן נאמר השיר על הקרבן, וכפי שנכתב על כך במאמר המתחיל "ושם אחיו יובל". ומשם הוא עולה מעלה מעלה, עד רום

המעלות ע"י ארי' [אריה] דאכיל קרבנין דכמו שלמטה הקרבתה הוא ע"י הכהן איש החסד כך מעורר למעלה בחי' חסד אריה דאכיל קרבנין וגבוה מעל גבוה בחי' חסד עליון בחי' וימינו תחבקני להתכלל באור א"ס ב"ה ממש.

המעלות, באמצעות "אריה דאכיל קרבנין". כשם שלמטה הקרבת הקרבן נעשית באמצעות הכהן, איש החסד, כך היא מעוררת למעלה את בחינת החסד — "אריה דאכיל קרבנין"; ומדרגה גבוהה מעל גבוהה — בחינת חסד עליון, בחינת "וימינו תחבקני" — כדי להיכלל ממש באור אין סוף ברוך הוא עצמו.

4 וכך הוא ענין התפלה. כי הנה נודע שמיכאל שר הגדול מקריב נשמותיהן של ישראל ע"ג [על גבי] המזבח.

וכך הוא ענין התפילה. שהרי ידוע שמיכאל, השר הגדול, מקריב את נשמותיהם של ישראל על גבי המזבח.

וכמאמר ואשי ישראל ותפלתם ולמטה בהתלבשות בגוף הגשמי הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] הבא' [הבאה] מלמעלה בתפלתם להעלותם ולקשר נפשם של ישראל באלקים חיים ולדבקה באור א"ס ב"ה ממש.

וכמאמר: "ואשי ישראל ותפלתם". ולמטה, כשהנשמה מלובשת בגוף גשמי, זהו ענין אהבה רבה הבאה מלמעלה בשעת התפילה, כדי להעלות את הנשמות ולקשור את נשמות ישראל באלקים חיים ולדבוק ממש באור אין סוף ברוך הוא.

וזהו לחמי לאשי, פ"י לאשי לאש שלי ששורפים ובווערים אלי דהיינו השרפים שהם בחי' יקד יקוד אש בווערה בלבם תמיד בתשוקה גדולה ונפלאה ובאהבה עזה כרשפי אש להבטל ולהכלל באור א"ס ב"ה מחמת השגתם הגדולה

וזהו "לחמי לאשי". פירוש "לאשי" הוא "לאש שלי" — לאלה הבווערים ומתלהטים אליי, כלומר השרפים, שהם בחינת שלהבת יוקדת, אש הבווערת תמיד בלבם בתשוקה גדולה ונפלאה ובאהבה עזה כרשפי אש, כדי להתבטל ולהיכלל באור אין סוף ברוך הוא, מחמת השגתם הגדולה,

שהם בעולם הבריאה שהוא למעלה מעולם היצירה ועשיה (ועמ"ש בד"ה ונקדשתי בתוך בניי [בני ישראל] בענין כת אחת אומרת קדוש פעם א' ובד"ה שחורה אני ונאווה) והקרבן נעשה להם בחינת לחם, שהרי הם בעולם הבריאה, שהוא למעלה מעולם היצירה ועולם העשיה. (ועיין במה שנתבאר בדיבור המתחיל "ונקדשתי בתוך בני ישראל", בעניין כת אחת אומרת "קדוש" פעם אחת, ובדיבור המתחיל "שחורה אני ונאווה"). והקרבן נעשה להם בחינת לחם,

כי אין לך עשב מלמטה כו' והמזל מקבל משמרי האופנים והאופנים מחיות הקדש שבמרכבה והחיות מהשרפים. ולכן בהעלות הקרבן למעלה עולה ונכלל עד בחי' שרפים ונעשה להם בחינת לחם. שהרי "אין לך עשב מלמטה כו'", והמזל מקבל משומרי האופנים, והאופנים מקבלים מחיות הקדש שבמרכבה, והחיות מקבלות מהשרפים. לכן, כאשר מעלים את הקרבן למעלה, הוא עולה ונכלל עד בחינת השרפים, ונעשה להם בחינת לחם.

כמו בחי' לחם המתעכל במעי האדם ונעשה כבשר ודם האדם ממש עד שנעשה לו מזון ומוסיף לו כח וחיות.

בדומה ללחם המתעכל במעיו של אדם ונעשה ממש כבשר ודמו, עד שהוא נעשה לו מזון ומוסיף לו כוח וחיות. כך הקרבן מתעכל ונכלל בחיות ושרפים עד שנעשה להם מזון ומוסיף כח וחיות בשרפים להעלותם ולאשתאבא בגופא דמלכא ממש. כך הקרבן מתעכל ונכלל בחיות ובשרפים, עד שהוא נעשה להם מזון ומוסיף כוח וחיות בשרפים, כדי להעלותם ולהשתאב בגופא דמלכא ממש.

(ועמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] סד"ה איהו וחיוהי ועמ"ש בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים ובד"ה כה אמר כו' ונתתי לך מ הלכים בין העומדים):

(ועיין במה שנתבאר באגרת הקודש, בסוף הדיבור המתחיל "איהו וחיוהי"; וכן בביאור על הפסוק "כי כאשר השמים החדשים", ובדיבור המתחיל "כה אמר" וכו', "ונתתי לך מהלכים בין העומדים").

5 ב אך להבין למה בא קרבן התמיד מן הכבש. הענין הוא שעם היות שהחיות של נפש הבהמות יורד ונמשך מבחינת פני שור שבמרכבה ולשם הוא עולה.

2. אך [עלינו] להבין מדוע קרבן התמיד בא מן הכבש. ההסבר הוא שאף שחיות נפש הבהמות יורדת ונמשכת מבחינת פני שור שבמרכבה, ולשם היא עולה,

מ"מ בחר ה' בכבשים דוקא. שכבש יש לו קול רחמים מדתו של יעקב וגם הכבש יש לו צמר בעורו שממנו רוב המלבושים. כמ"ש ומגז כבשים יתחמם.

בכל זאת בחר ה' דווקא בכבשים. לכבש יש קול של רחמים, שהיא מידתו של יעקב; וגם צומח צמר על עורו, וממנו עשויים רוב הבגדים, כמו שכתוב: "ומגז כבשים יתחמם".

6 ולמעלה הנה העור הוא ענין הרקיע שממנו נמשכין בחי' צירופי אותיות שהם בחינת שערות שע"ז אמרוז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] שהמלאך סנדלפון קושר כתרים לקונו מצרופי אותיות התפלה והדברים עתיקים ואין להאריך.

ולמעלה, העור הוא ענין הרקיע, שממנו נמשכים צירופי אותיות, שהם בחינת שערות. על כך אמרו חז"ל שהמלאך סנדלפון קושר כתרים ליוצרו מצירופי אותיות התפילה. הדברים עתיקים, ואין להאריך.

אך הבשר והחלב והדם וגידים ועצמות של התמיד ה"י [היה] עולה כולה כליל ע"ג [על גבי] המזבח. אבל העור עם הצמר ניתן לכהן המקריב.

אבל הבשר, החלב, הדם, הגידים והעצמות של קרבן התמיד היו עולים כולם כליל על גבי המזבח; ואילו העור עם הצמר ניתן לכוהן המקריב,

כמ"ש עור העולה אשר הקריב לכהן כו'. לפי שאינו יכול ליכלל עם חיות הנפש הבהמית

כמו שכתוב: "עור העולה אשר הקריב — לכוהן" וגו'. מפני שאינו יכול להיכלל עם חיות הנפש הבהמית

כמו הבשר והחלב ודם ועצמות וגידים ולכן אינו נשרף עמהם. אלא כולה ניתן לכהן המקריב כמו שהוא בשלימות עם הצמר.

כמו הבשר, החלב, הדם, העצמות והגידים, ולכן אינו נשרף איתם; אלא כולו ניתן לכוהן המקריב, כפי שהוא, בשלמותו ועם הצמר.

7 והנה ביאור ענין בשר גידים ועצמות למעלה עד"מ. יובן מ"ש בספרי חכמת הניתוח שהתהוות העצמות נמשך מהמוח והתהוות הבשר הוא מהדם שמשכנו בלב שממנו נעשה בשר. וכמארוז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] לובן שממנו עצמות כו'.

והנה, ההסבר לענין הבשר, הגידים והעצמות למעלה, על דרך משל, יובן ממה שכתוב בספרי חכמת הניתוח: היווצרות העצמות נמשכת מן המוח, והיווצרות הבשר היא מן הדם, שמקום משכנו בלב, וממנו נעשה הבשר. וכמאמר חז"ל: "הלובן שממנו העצמות" וכו'.

והנה הלב הוא מקום משכן המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] כו'. שהן הן בחיי רתיחת הדמים שכלב הגשמי אהבה רעה תאוות גשמיות כו' ונצוח כו'.

והנה, הלב הוא מקום משכנן של המדות, אהבה ויראה וכו'; הן עצמן בחינת רתיחת הדמים שכלב הגשמי: אהבה רעה, תאוות גשמיות וכו', והדחף לנצח וכו'.

וכך למעלה מחנה מיכאל באהבה עזה ומחנה גבריאל כו' הן הן בחיי הבשר הנמשך מן הדם שכלב וכך גם למעלה: מחנה מיכאל, באהבה עזה, ומחנה גבריאל וכו', הם עצמם בחינת הבשר הנמשך מן הדם שכלב.

(ועמ"ש מזה בד"ה בהעלותך בענין חייך שלך גדול משלהם ובד"ה והי' [והיה] מדי חדש כו' בענין יבא כל בשר להשתחוות) אך הדעת והשגה שמשיגים בגדולת א"ס ב"ה כל חד לפום שיעורא דיליה.

(ועיינו במה שכתוב בענין זה במאמר המתחיל "בהעלותך", בענין "חייך", שלך גדול משלהם", ובמאמר המתחיל "והיה מדי חודש" וכו', בענין "יבוא כל בשר להשתחוות"). אך הדעת וההשגה שבהן הם משיגים את גדולת אין סוף, ברוך הוא, כל אחד לפי מידתו

ולפי מדרגתו הוא בחי' העצמות שבאין מן המוח (ועי' ברע"מ [ברע"א מהימנא] פי' שופטים דער"ה ע"א מענין עצמות ובשר).

הן, לפי מדרגתו, בחינת העצמות הבאות מן המוח. (ועיינו ברע"א מהימנא, פרשת שופטים, דף רעה ע"א, בענין העצמות והבשר.)

והנה הגם שהמדות הן לפי הדעת והשגה כי לפי שכלו יהולל איש. קטן לפי קטנו וגדול לפי גדלו. והנה, אף שהמדות הן לפי הדעת וההשגה, שהרי "לפי שכלו יהולל איש" — הקטן לפי קטנותו והגדול לפי גדלותו, מ"מ לא כל הדעת והשגה מלוכשת במדות שהרי ההשגה היא בגדולת א"ס ב"ה שכשמו כן הוא אין לו סוף כו'.

מכל מקום, לא כל הדעת וההשגה מתלבשות במדות, שהרי ההשגה היא בגדולת אין סוף, ברוך הוא, שכמו שמו כן הוא — אין לו סוף וכו'.

8 ומלכותך מלכות כל עולמים למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית אין לו תחלה ואין לו תכלה כו'.

ו"מלכותך מלכות כל עולמים" — למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית; אין לו תחילה ואין לו סוף וכו'.

וכן וממשלתך בכל דור ודור שבכל עולמים ובכל דור ודור שהן בחיי עולם ונפש וגם בחיי שנה נמשכה הארת אור א"ס ב"ה. כמ"ש לית אתר פנוי מיניה ממש.

וכן "וממשלתך בכל דור ודור": בכל העולמות ובכל דור ודור, שהם בחינות עולם ונפש, וגם בחינת שנה, נמשכת הארת אור אין סוף ברוך הוא, כמו שכתוב: "לית אתר פנוי מיניה" ממש.

9 וא"כ אם היתה כל ההשכלה מלובשת במדות שבלב לא היה ביכולת המדות אוי"ר [אהבה ויראה] כו' להכיל ולהגביל ההשגה כלל

אם כן, אילו כל ההשגה השכלית הייתה מלובשת במדות שבלב, לא היו מדות הלב — אהבה ויראה וכו' — יכולות להכיל את ההשגה ולהגביל אותה כלל;

אלא היו מתבטלים ממציאיותם, וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] הושיט אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן כו' אלא ההשגה המתלבשת במדות היא בחיי הארה מצומצמת מעט מזער מהשגה שבמוח הנמשכת להתלבש

אלא שהן היו מתבטלות ממציאיותן, וכמאמר חז"ל: "הושיט אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן" וכו'. אלא שההשגה המתלבשת במדות היא בחינה של הארה מצומצמת, מעט מזער מן ההשגה שבמוח, הנמשכת להתלבש

בלב מקום המדות והם הם בחיי גידין ועורקים המחברים העצמות עם הבשר כמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו הן הגבורות והעצומים כמו דרך גידים דקים עד"מ

בלב, מקום המדות; והן הן בחינת הגידים והעורקים המחברים את העצמות עם הבשר. כמו שכתוב: "להודיע לבני האדם גבורותיו" — אלו הן הגבורות והעצומים, כביכול דרך גידים דקים, בדרך משל.

(וענין גידים אלו י"ל [יש לומר] שזהו בחיי מ"ט שערי בינה שהוא מה שיוצא אור ההשגה ממוח תבונתו ונמשך ומתפשט בלב כמ"ש כדי"ה עיני כל. גם ע"ד שנתבאר כדי"ה כי קרוב אליך הדבר בענין מ"ש ובחרת בחיים כו')

(ובענין הגידים הללו יש לומר שזהו בחינת מ"ט שערי בינה, כלומר, אור ההשגה היוצא ממוח התבונה ונמשך ומתפשט בלב, כמו שכתוב במאמר המתחיל "עיני כל". וכן על פי המבואר במאמר המתחיל "כי קרוב אליך הדבר", בענין הכתוב "ובחרת בחיים" וכו',

לאהבה את ה' שהבחירה היא בשכלו והאהבה היא בלב והבחירה קודם לאהבה והוא בחי' והשבות אל לבבך והיינו ענין מדות שבשכל מ"ט שערי בינה שמהם נמשך ומתפשט במדות שכלב. לחבר הלב עם המוח. ובזהר הרקיע)

"לאהבה את ה'": שהרי הבחירה היא בשכל והאהבה היא בלב, והבחירה קודמת לאהבה; וזוהי בחינת "והשבות אל לבבך". וזהו ענין המדות שבשכל, מ"ט שערי בינה, שמהם נמשך ומתפשט האור במדות שכלב, כדי לחבר את הלב עם המוח. ובזהר הרקיע)

(בראשית נ"א) כ' [כתב] הגידים והעורקים הם צנורות שהם מעבר לאור פנימי הנק' רצון האור הוא רצון והמעבר שהוא הכלי נקרא צנור אותיות רצון. ועיין בפרשה ויחי (רל"ד ב') ע"פ ואגידה לכם:

(בראשית נא) כתב שהגידים והעורקים הם צנורות, המשמשים מעבר לאור הפנימי הנקרא רצון: האור הוא רצון, והמעבר, שהוא הכלי, נקרא צנור — מאותיות רצון. ועיין בפרשה ויחי (רלד, ב) על הפסוק "ואגידה לכם":

10 ג ומעתה יובן ענין זה ג"כ בתפלה שכנגד הקרבנות שהתבוננות בגדולת א"ס ב"ה איך דכולא קמיה כלא ממש חשיבי ואין ערוך אליו אפילו כערך טפה מים אוקינוס כנ"ל הוא בחי' העצמות.

3. כעת יובן ענין זה גם בתפילה, המקבילה לקרבנות. ההתבוננות בגדולתו של אין סוף, ברוך הוא, בכך ש"הכול לפניו נחשב ממש כאין", ושאין לו כל ערוך — אפילו לא כיחס שבין טיפת מים למי האוקיינוס, כפי שזכר לעיל — היא בחינת העצמות.

כשהתבוננות היא בבחי' דעת התקועה בחוזק בקביעות תמיד ולא שתהא חולפת ועוברת אחר התפלה רק בהתמדה והעמקה מעומקא דלבא באמת לאמתו

כאשר ההתבוננות היא בבחינת דעת הקבועה בחוזקה ובקביעות תמיד, ואינה חולפת ונעלמת לאחר התפילה, אלא מתקיימת בהתמדה ובעומק, מעומק הלב, באמת לאמיתה

(וזהו כענין מ"ש במ"א בענין משכיל לאיתן שאיתן הוא קשה וחזק כו') שמהדעת הזה נמשכה הארה דרך גידים דקין לבחי' בשר הנמשכת מבחי' דם הלב

(וזה דומה לענין הכתוב במקום אחר על "משכיל לאיתן", שאיתן פירושו קשה וחזק וכו'); אזי מן הדעת הזאת נמשכת הארה, דרך גידים דקים, לבחינת השר, הנמשכת מבחינת הדם שכלב,

שהוא מקור המדות שבנה"ב [שבנפש הבהמית] אהבה רעה ותאוות גשמיות ונצוח והתפארות כנ"ל לאכפייא לון ולהפכן לקדושת

שהוא מקור המדות של נפש הבהמית: אהבה רעה ותאוות גשמיות, וכן [הדחף] לנצח ולהתפאר, כפי שנזכר לעיל; כדי לכפות אותן ולהפוך אותן לקדושה של

הנה"א [הנפש האלקית] המשכלת ומתבוננת בגדולת א"ס ב"ה וכמ"ש בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר [היצר הרע] שמשכנו בלב בחלל השמאלי המלא דם ישוב לאהבתו ית' (ועיין בזהר ויקרא)

נפש האלקית, המשכלת ומתבוננת בגדולתו של אין סוף, כרוך הוא. וכמו שכתוב: "בכל לבבך" — בשני יצריך; שכן גם היצר הרע, שמשכנו בלב, בחלל השמאלי המלא דם, ישוב לאהבתו יתברך. (ועיינו בזהר, ויקרא)

(כ"ד א') וברע"מ [וברעיא מהימנא] פ' צו (ל"ג ב') מענין עצם מעצמי ובשר מבשרי ועוד מזה ברע"מ [ברעיא מהימנא] ס"פ תצא (רפ"א א') ובזהר בפ' אחרי (ע"ח א').

(כ"ד א'), וברעיא מהימנא, פרשת צו (ל"ג ב'), בענין "עצם מעצמי ובשר מבשרי"; ועוד בענין זה ברעיא מהימנא, סוף פרשת תצא (רפ"א א'), ובזהר, בפרשת אחרי (ע"ח א').

ובמ"א בזהר בראשית (כ"ו א') פ"י דעצם מעצמי ובשר מבשרי זהו שכינתא עילאה ושכינתא תתאה ועמ"ש מזה בד"ה שיר השירים.

ובמקום אחר בזהר, בראשית (כ"ו א'), מבואר ש"עצם מעצמי ובשר מבשרי" הם שכינה עילאה ושכינה תתאה. ועיינו במה שנתבאר על כך במאמר המתחיל "שיר השירים".

וענין זה הוא מבואר בקי"ש [בקריאת שמע] שמע ישראל לשון הבנה איך שה' אלקינו הוא אחד ממש ואין עוד מלבדו בשמים ממעל כו'

וענין זה מבואר בקריאת שמע, במילים "שמע ישראל" — לשון הבנה: כיצד הוי' אלקינו הוא אחד ממש, ואין עוד מלבדו, "בשמים ממעל" וכו';

שהחיות הנמשך בשמים ובארץ הוא רק כי ה' אלקינו הוא אלקים בחי' צמצום כו' (וכמ"ש בד"ה אלה תולדות יצחק). וכטפה מים אוקינוס כו'.

כי החיות הנמשכת בשמים ובארץ היא רק מפני שהוי' אלקינו הוא אלקים, בחינת צמצום וכו' (וכמו שכתוב במאמר המתחיל "אלה תולדות יצחק"). וכטיפה לעומת מי האוקינוס וכו'.

והטפה חיות ההוא היא כלולה ומיוחדת במאצילה ממש בבחי' סוכי'ע שלמעלה מן ההשתלשלות שרוחניות וגשמיות שוין לפניו כחשיכה כאורה שמזה ברוך ונמשך בהשתלשלות המדרגות בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בחינת שם כבוד מלכותו להיות עילה ועלול רוחניות וגשמיות.

ואותה טיפת חיות כלולה ומיוחדת במאציל שלה ממש, בבחינת סוכב כל עלמין, שלמעלה מהשתלשלות, שלפניו הרוחניות והגשמיות שוות, כחשכה כאורה. משם היא מתברכת ונמשכת בהשתלשלות המדרגות, בבחינת ממלא כל עלמין, בבחינת "שם כבוד מלכותו", כדי שיהיו עילה ועלול, רוחניות וגשמיות.

11 ואי לזאת ואהבת את ה' אלקיך שיהיה הוי' ממש אלקיך להיות נכלל באור א"ס ב"ה בתשקוקה וצמאון, ולא יהיה לו חפץ ורצון אחר זולתו ית' כלל.

ולכן נאמר: "ואהבת את ה' אלקיך" — שהוי' עצמו יהיה אלקיך, כדי שתיכלל באור אין סוף, ברוך הוא, מתוך כמיהה וצימאון, ושלא יהיה לך שום חפץ ורצון אחר מלבדו יתברך.

וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' כי באמת אין עוד מלבדו ולמי יחפוץ זולתו.

וכמו שנאמר: "מי לי בשמים, ועמך לא חפצתי" וגו'; שהרי באמת אין עוד מלבדו, ואת מי יחפוץ האדם מלבדו?

12 והתעוררות אהבה זו בלב איש הוא בחינת דם הקרבן כי מלבד בשר גידין ועצמות שבקרבן שהקריבו ע"ג [על גבין] המזבח עוד הקטירו החלב וזרקו את הדם ע"ג [על גבין] המזבח.

והתעוררות אהבה זו בלבו של אדם היא בחינת דם הקרבן. שכן מלבד הבשר, הגידים והעצמות של הקרבן שהקריבו על המזבח, גם הקטירו את החלב וזרקו את הדם על המזבח.

וזריקת הדם הוא בחי' אהבה עזה הנמשכת מהתבוננות בגדולת א"ס ב"ה במס"נ [במסירות נפש] באחד ממש בדעת התקועה בחוץ

וזריקת הדם היא בחינת אהבה עזה, הנמשכת מהתבוננות בגדולתו של אין סוף, ברוך הוא, מתוך מסירות נפש ב"אחד" ממש, ובדעת התקועה בחוץ;

כי גם אהבה זו היא בחי' רתיחת הדמים (ועמ"ש מענין זה בד"ה בכ"ה בכסלו בפ' וישב בענין דם התמיד קודם להטבת שתי נרות כו')

כי גם אהבה זו היא בחינת רתיחת הדמים. (ועיינו במה שנכתב בעניין זה במאמר המתחיל "בכ"ה בכסלו", בפרשת וישב, בעניין "דם התמיד קודם להטבת שתי נרות" וכו').

והיינו לפי שהדעת וההתבוננות עצמה שהיא בחי' עצמות היא בחי' קרירות כי המוח מים וליחות כו'.

והיינו מפני שהדעת וההתבוננות עצמן, שהן בחינת העצמות, הן בחינת קרירות, שכן המוח הוא מים וליחות וכו'.

אבל אהבה שבלב מקום משכן הדמים שם יסוד האש והצמאון כו' (ועמ"ש בד"ה והיה לכם לציצית)

אבל אהבה שבלב, שהוא מקום משכנם של הדמים, שם נמצא יסוד האש והצימאון וכו'. (ועיינו במה שנכתב במאמר המתחיל "והיה לכם לציצית".)

והוא מ חמת התבוננות התקועה בחוץ באמת לאמתו בקרב איש ולב עמוק עד שימסור נפשו ממש באחד שלא יחפוץ חפץ ורצון אחר זולתו

והדבר נובע מהתבוננות התקועה בחוץ, באמת לאמיתה, בקרב איש ולב עמוק, עד שימסור ממש את נפשו ב"אחד", ולא יחפוץ בשום חפץ ורצון אחר מלבדו,

ית', ואי לזאת תגדל התשוקה והצמאון בלב בהתגלות אהבה כרשפי אש ממש בכל לבבך כל לבו וכל חפצו לאהבת ה' בכלות הנפש ממש

יתברך. ולכן גדלים בלב התשוקה והצימאון, ומתגלית בו אהבה כרשפי אש ממש, "בכל לבבך" — כל לבו וכל רצונו לאהבת ה', עד כלות הנפש ממש.

ואח"כ והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך הוא בחינת הקטר החלב והשמנונית שבבהמה וכן באדם הגשמי כי ירעב לאכול ע"י רתיחת הדמים.

ואחר כך, "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך" — זוהי בחינת הקטרת החלב והשומן שבבהמה. וכך גם באדם הגשמי: כשהוא רעב לאכול, [הדבר נובע] מרתיחת הדמים.

13 ואח"כ למלא נפשו כי ירעב וממלא רצונו וחפצו אזי נגדל החלב והשמנונית מחמת התענוג אשר השלים חפצו ורצונו

ואחר כך, "למלא נפשו כי ירעב": הוא ממלא את רצונו ואת חפצו, ואז מתרכבים החלב והשומן, מפני התענוג שבכך שרצונו וחפצו באו על סיפוקם.

וכן עדי"מ בעבודה שאחר התשוקה והצמאון אשר יעורר האדם באהבת ככל לבבך זאת ישים אל לבו וכך גם, בדרך משל, בעבודת ה': לאחר הצימאון והכמיהה שאדם מעורר באהבה של "בכל לבבך", עליו לתת אל לבו את הדבר הבא:

כי הדברים הן ד"ת [דברי תורה] ומצות הן הם אשר אנכי ממש מצוך ולא בבחי' שם כבוד מלכותו בבחינת ממכ"ע [ממלא כל עלמין] לבד שהוא בחי' שם ולא בחי' עצמיות.

שה"דברים" הם דברי תורה והמצוות, והם עצמם הדברים "אשר אנכי מצוך" — אני עצמי; ולא בבחינת "שם כבוד מלכותו", בבחינת ממלא כל עלמין בלבד, שהיא בחינת שם ולא בחינת העצמות.

אבל במצות אומרים אשר קדשנו במצותיו שהוא מובדל מגדר עלמין למעלה מן ההשתלשלות בבחי' סוכ"ע.

אבל על המצוות אומרים: "אשר קדשנו במצותיו" — שהן נבדלות מגבולות העולמות, למעלה מההשתלשלות, בבחינת סוכב כל עלמין.

וזהו קדש ישראל לה' ראשית תבואתה כי התבואה היא בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] בבחי' סדר ההשתלשלות אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל כי גבוה מעל גבוה כו' (ועמ"ש בסמוך ע"פ זה).

וזהו "קודש ישראל לה' ראשית תבואתה": התבואה היא בבחינת ממלא כל עלמין, בבחינת סדר ההשתלשלות, שכן "אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל", "כי גבוה מעל גבוה" וכו'. (ועיינו במה שנכתב בסמוך על פסוק זה).

משא"כ ישראל הן בחי' ראשית תבואתה וקודם להם. לפי שהן בבחי' קדש מפני אשר קדשנו במצותיו. מה שאין כן ישראל: הם בבחינת "ראשית תבואתה" וקודמים לה, מפני שהם בבחינת קודש, מכוח "אשר קדשנו במצותיו".

ובהם נמשך ומתלבש עונג העליון ב"ה הגם שהמצות מלובשים ג"כ בגשמיות זרעים מועד כו' תרומות ומעשרות כו'.

ובהם נמשך ומתלבש התענוג העליון, ברוך הוא, אף שהמצוות מלובשות גם בגשמיות — בסדר זרעים, מועד וכו', בתרומות ובמעשרות וכו'.

הנה ע"ז נאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב פי' ישרים שאינם בדרך השתלשלות עו"ע [עילה ועלול] בבחי' הסתר פנים וירידת המדרגות שמתעבה ומתגשם והולך בדרך וסדר התלבשות שמחכמה ושכל אלקות נעשה שכל אנושי

ועל כך נאמר: "פקודי ה' ישרים משמחי לב". פירוש "ישרים" הוא שאינם בדרך של השתלשלות עילה ועלול, בבחינת הסתר פנים וירידת המדרגות, שבהן הדברים הולכים ונעשים גסים וגשמיים יותר, בדרך ובסדר של התלבשות; כך מחכמה ושכל אלוקיים נעשה שכל אנושי.

אבל פקודי ה' הם ישרים שנמשך בהם אור א"ס ב"ה כמו למעלה ממש (וכמ"ש במ"א כפי לעשות הישר בעיני ה' אלקיך ועיין] בזהר כפ' ויקרא דט"ו סע"א [סוף עמוד א]).

אך "מצוות הוי" הן "ישרות": אור אין סוף, ברוך הוא, נמשך בהן ממש כפי שהוא למעלה. (וכמו שכתוב במקום אחר בביאור "לעשות הישר בעיני הוי" אלקיך"; וראו גם בזהר, פרשת ויקרא, סוף 15a).

כי הן הם חכמתו ורצונו ית' ממש ולכן הם משמחי לב האדם למטה בהגלות נגלות אור א"ס ב"ה. שהרי הן ממש חכמתו ורצונו יתברך, ולכן הן "משמחות את הלב" של האדם למטה, כאשר אור אין סוף, ברוך הוא, מתגלה בהן בגלוי.

וכמ"ש ולישרי לב שמחה והיא השמחה הבאה אחר הצמאון שבואהבת לדבקה באור א"ס ב"ה ממש. וכמו שכתוב: "ולישרי לב שמחה". זו השמחה שבאה לאחר הצמאון של "ואהבת" — הצמאון להידבק באור אין סוף, ברוך הוא, עצמו,

כשישים אל לבו שזאת התורה והמצוות הגשמיים אשר לפנינו יסודתם בהררי קדש עליון והן בחינת ישרים שאור א"ס ב"ה ממש נגלה בהם למטה כמו למעלה שאין שם הסתר פנים על אור ה' וקדושתו. כאשר הוא שם אל לבו שהתורה הזאת והמצוות הגשמיות שלפנינו מיוסדות על "הרי קודש עליונים", והן בחינת "ישרים", שכן אור אין סוף, ברוך הוא, עצמו מתגלה בהן למטה כפי שהוא למעלה, ושם אין הסתר פנים על אור ה' וקדושתו.

14 ובוה ימלא נפשו כי ירעב וישלים חפצו ורצונו בעסק וקיום המצות ות"ת [ותלמוד תורה] כנגד כולם כי הם אשר אנכי ממש מצוך והיינו היום דוקא בחי' היום לעשותם

ובכך ימלא את נפשו כשהיא רעבה, ויממש את רצונו ואת שאיפתו בעיסוק במצוות ובקיזמן, ובלמוד תורה השקול כנגד כולן; שכן הן הדברים ש"אנכי" ממש מצווה אותך. וזהו דווקא "היום לעשותם" — בחינת היום לעשותם.

כי בבחי' היום לעשותם נמשך דוקא מאור א"ס ב"ה הסוכ"ע שלמעלה מגדר ההשתלשלות כי עשייה היא לעילא (כמ"ש בזהר פ' בהר דק"ח ע"ב ובפ' וירא דקט"ו ע"א).

שכן בבחינת "היום לעשותם" נמשך דווקא אור אין סוף ברוך הוא, סובב כל עלמין, שלמעלה מגדר ההשתלשלות; כי "עשייה לעילא", כפי שנאמר בזהר, פרשת בהר, דף ק"ח ע"ב, ובפרשת וירא, דף קט"ו ע"א.

ופיי הענין כי הנה דרך השתלשלות עילה ועלול בלבד לא היה נשתלשל עד עולם העשייה גשמי כי התהוות גשמיות העולם וחומריותו לא נתהווה מרוחניות ואין הרוחניות פועל הגשמיות.

וביאור העניין: אילו הייתה ההשתלשלות בדרך של עילה ועלול בלבד, היא לא הייתה נמשכת עד עולם העשייה הגשמי; שכן התהוות הגשמיות והחומריות של העולם לא באה מן הרוחניות, והרוחניות אינה פועלת גשמיות.

אלא כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה שמכה בו ואומר לו גדל שהגידול של צמח האדמה מכח הצומח אשר בארץ הוא ע"י המזל.

אלא, כפי שאמרו חז"ל: "אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה שמכה בו ואומר לו: גדל!" צמיחת הצמח שבארץ, מכוח הצמיחה שבארץ, נעשית באמצעות המזל.

אבל התהוות צמח האדמה ועשב הגשמי ממש אינו ע"י המזל כלל רק הוא כח האלקי אור א"ס ב"ה ממש הסוכ"ע שלפניו רוחניות וגשמיות שוין וכשם

אבל התהוות הצמח שבארץ והעשב הגשמי ממש אינה נעשית באמצעות המזל כלל; אלא היא מכוח האלקי של אור אין סוף ברוך הוא ממש, סובב כל עלמין, שלפניו הרוחניות והגשמיות שוות. וכשם

שהוא פעל ועשה רוחניות מאין ליש כך פעל ועשה את הגשמיות מאין ממש ליש לכן בע"מ [בעשרה מאמרות] כתיב והיו למארת וכתוב ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים.

שהוא פעל ועשה רוחניות מאין ליש, כך פעל ועשה את הגשמיות מאין ממש ליש. לכן בעשרת המאורות נאמר "והיו למאורות", ונאמר "ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים".

15 וכן יהי רקיע ויעש אלקים את הרקיע. תוצא הארץ נפש חיה. ויעש אלקים את חית הארץ. שעל הרוחניות נאמר יהי.

וכך גם: "יהי רקיע", ו"ויעש אלקים את הרקיע"; "תוצא הארץ נפש חיה", ו"ויעש אלקים את חית הארץ". על הרוחניות נאמר "יהי",

ועל הגשמיות ויעש. שהיתה עשיה בפ"ע [בפני עצמו] לגשמיות. שבמאמר שנבראו הרוחניות לא נתהווה הגשמיות (ועמ"ש מזה במ"א בד"ה יביאו לבוש מלכות ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] ד"ה איהו וחיה)

ועל הגשמיות נאמר "ויעש", שכן הייתה עשייה נפרדת לגשמיות, מפני שבמאמר שבו נבראה הרוחניות לא נוצרה הגשמיות. (וראה מה שנכתב על כך במקום אחר, במאמר הפותח "יביאו לבוש מלכות", ובאגרת הקודש, במאמר הפותח "איהו וחיה").

ולזאת ישמח לבב אנוש אף גילת ורנן בעשותו אי ממצות ה' המלובשות בגשמיות דוקא שהוא אור אי"ס ב"ה הסוכ"ע ממש. ובודאי כדאי הוא הדבר הזה לרוות צמאנו ותשוקתו שבואהבת:

ולכן "ישמח לבב אנוש", "אף גילת ורנן", כשהוא מקיים אחת ממצוות ה', המלובשות דוקא בגשמיות — שהיא אור אין סוף ברוך הוא, סוכב כל עלמין ממש. ודאי שדבר זה ראוי להרוות את צמאנו ואת תשוקתו של "ואהבת".

16 ד אך זאת עוד אחת היא הדרך המביאה להיות גילוי נה"א [נפש האלקית] המשכלת ומתבוננת בגדולת אור אי"ס ב"ה שיהא פועל ישועות בקרב איש ולב עמוק לאהבה את ה' בכל לבבך

ד. אך יש עוד עניין אחד: הדרך המביאה להתגלות הנפש האלקית, המשכילה ומתבוננת בגדולת אור אין סוף, ברוך הוא, כך שיפעל ישועות "בקרב איש ולב עמוק", לאהוב את ה' "בכל לבבך",

ממש ושיהא גם כח המתאוה שבנה"ב [שבנפש הבהמית] מתהפך וישוב ג"כ לאהבת ה' היא בחינת רחמנות לעורר רחמים רבים על ניצוץ אלקות שבנפשו שירד מאיגרא רמה כו' להתלבש בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] לזון ולפרנס בצרכי הגוף אכילה ושתייה כו'.

ממש; וכדי שגם כוח התאוה שבנפש הבהמית יתהפך וישוב גם הוא לאהבת ה': זוהי בחינת רחמנות, לעורר רחמים רבים על ניצוץ האלקות שבנפשו, שירד "מאיגרא רמה" וכו' להתלבש בגוף ובנפש הבהמית, כדי להזין ולפרנס [אותו] בצורכי הגוף, באכילה ובשתייה וכו'.

17 וע"ז תקנו בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] לומר והוא רחום ב"פ [ב' פעמים]. וגם בכרכת יוצר אומרים ברחמיך הרבים רחם עלינו. ופ"י ברחמיך לפי שכל דרך איש ישר בעיניו ודומה לו שכך היא המדה הנכונה.

ולכן תיקנו לומר בפסוקי דזמרה "והוא רחום" פעמיים. גם בכרכת יוצר אומרים: "ברחמיך הרבים רחם עלינו". פירוש "ברחמיך" הוא, שהרי "כל דרך איש ישר בעיניו", ונדמה לו שכך היא המידה הראויה,

וכך היא חובתו להשתמש בצרכי הגוף איש לפי ערכו במדה שאדם מודד לעצמו כך צריך לו ולא סגי בלא"ה [בלאו הכי].

וכך היא חובתו — להשתמש בצורכי הגוף, כל אחד לפי מעמדו, ובמידה שאדם קובע לעצמו; הוא זקוק לכל כך הרבה, ואינו יכול בלעדיהם.

אכן זאת הוא רוח אנוש בשגם הוא בשר אבל לגבי קוב"ה [קודשא בריך הוא] הנה ירידה גדולה היא מאד לא"ס ותכלית.

אכן, זו רוח האדם, "בשגם הוא בשר". אבל ביחס להקדוש ברוך הוא, זוהי ירידה גדולה מאוד, שאין לה סוף וגבול.

18 ורחמי ה' מרובים מאד. על ירידה הגדולה הזאת. ולזאת אנו מבקשים רחמי שמים המרובים ואומרים הגם שלפי שכלנו הדל אין אנו מרגישים הרחמנות.

ורחמי ה' מרובים מאוד על הירידה הגדולה הזאת. לכן אנו מבקשים את רחמי השמים המרובים ואומרים: אף שעל פי שכלנו הדל איננו מרגישים את הרחמנות,

מ"מ ברחמיך הרבים רחם עלינו וגדול כח רחמנות זו לעורר את האהבה שכלב ונפש הבהמית ע"י בינה ודעת דנה"א [דנפש האלקית] המשכלת בגדולת ה'.

בכל זאת, "כרחמיך הרבים רחם עלינו". גדול כוחה של רחמנות זו לעורר את האהבה שכלב ואף בנפש הבהמית, באמצעות הבינה והדעת של הנפש האלקית, המשיגה את גדולת ה'.

וכמאמר אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה כו' (ועמ"ש בשה"ש [בשיר השירים] בד"ה קול דודי הנזכר לעיל בענין מצה ומרור כו' ובפ' במדבר סד"ה וידבר בענין למשפחותם לבית אבותם).

וכמאמר: "אבינו, אב הרחמן, המרחם, רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה" וכו'. (וראו מה שנכתב בשיר השירים, במאמר המתחיל "קול דודי", שהוזכר לעיל, בענין מצה ומרור וכו'; ובפרשת במדבר, בסוף המאמר המתחיל "וידבר", בענין "למשפחותם לבית אבותם").

ועמ"ש ע"פ כנשר יעיר כו' וזהו ואשא אתכם על כנפי נשרים שהוא בחי' מדת הרחמים שעיי"ז דייקא ואביא אתכם אלי ממש)

וראו מה שנכתב על הפסוק "כנשר יעיר" וכו'. זהו "ואשא אתכם על כנפי נשרים", שהיא בחינת מידת הרחמים; ובאמצעותה דווקא מתקיים "ואביא אתכם אלי" ממש.)

וזהו ענין קרבן התמיד שבא מן הכבשים כי הכבשים יש בהם בחי' רחמנות וקולן קול רחמים.

וזהו ענינו של קרבן התמיד, הבא מן הכבשים: בכבשים יש בחינת רחמנות, וקולם הוא קול של רחמים.

והרחמנות הוא כמ"ש כרחל לפני גוזזיה נאלמה וענין גוזזיה הוא כי הנה הכבש יש לו צמר בעורו והעור הוא המפסיק בין הבשר והצמר.

והרחמנות היא ככתוב: "כרחל לפני גוזזיה נאלמה". ענין "גוזזיה" הוא כך: לכבש יש צמר על עורו, והעור הוא המפריד בין הבשר לצמר.

כי מן הבשר עצמו א"א לצמוח שערות הצמר כ"א ע"י הפסק העור. ויובן זה למעלה

שכן מן הבשר עצמו אין השערות, שערות הצמר, יכולות לצמוח; הדבר אפשרי רק באמצעות ההפרדה של העור. ויובן הדבר למעלה:

כי ענין שעירות הם הן צרופי אותיות המתלבשות בכי"ע להיות מאין יש ודבר נפרד והתהוות בחי צרופי אותיות להיות עולמות הנפרדים הוא ע"י מסך מבדיל בחי רקיע

כי עניין השעירות הוא צירופי האותיות המתלבשים ב[עולמות] בריאה, יצירה ועשיה, כדי להיות מאין ליש ולדבר נפרד. והתהוות בחינת צירופי האותיות לעולמות נפרדים היא באמצעות מסך מבדיל, בחינת רקיע.

(ועמ"ש מזה בפי' לך לך בד"ה והבדילה הפרוכת ובד"ה פתח אליהו בפי' וירא) וגוונים השעירות הן המפרידים בחי צרופי אותיות הנ"ל משרשם

(וראה גם מה שנכתב על כך בפרשת לך לך, במאמר הפותח במילים "והבדילה הפרוכת", ובמאמר הפותח במילים "פתח אליהו", בפרשת וירא.) גווי השעירות הם המפרידים את בחינת צירופי האותיות הנזכרים לעיל משרשם,

שהם דבוקים ומיוחדים באלקות ממש להיות בבחי' נפרדים ממש ללכת אחר חיות הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] בלבד ותמו ונכרתו משרשם עד שנראה העוה"ז הגשמי ליש ודבר נפרד ממש כו'

שבו הן דבוקות ומיוחדות באלקות ממש, עד שהן נעשות בבחינת דברים נפרדים ממש, הנמשכים אחר חיות הגוף והנפש הבהמית בלבד; הן כלות ונכרתות משרשן, עד שהעולם הגשמי הזה נראה כיש וכדבר נפרד ממש וכו'.

(ועמ"ש מזה בד"ה והיה אור הלבנה בפי' צו) וע"י כן נאמר ורחל עקרה שאינה מולדת בחי אוי"ר [אהבה ויראה] כו'.

(וראה גם מה שנכתב על כך במאמר הפותח במילים "והיה אור הלבנה", בפרשת צו.) ועל כך נאמר "ורחל עקרה": היא אינה מולידה את בחינת אהבה ויראה וכו',

שהן בחי' הבנים כו'. לפי שרחל לפני גווייה נאלמה לכך היא בחי' עקרה שאינה מולדת ולזה תיקנו בתקון חצות תקון רחל לעורר בכיה ורחמנות.

שהן בחינת הבנים וכו'. מכיוון שרחל לפני גווייה נאלמה, היא בחינת עקרה שאינה מולידה; ולשם כך תיקנו בתיקון חצות את תיקון רחל, כדי לעורר בכי ורחמים.

וכמ"ש רחל מבכה וכו' ואח"כ תקון לאה היא אם הבנים שמחה שהיא השמחה הבאה אחר לידת האהבה כשנעשית אם הבנים. שאז תתענג כו'.

וכמו שנאמר "רחל מבכה" וכו'. ואחר כך בא תיקון לאה, שהיא "אם הבנים שמחה" — השמחה שבאה לאחר לידת האהבה, כשהיא נעשית אם הבנים; ואז תתענג וכו'.

19 והנה בחיי כבש ורחמנות היא בחיי יעקב שהיה רועה צאן לבן. גם מרעי"ה [משה רבינו עליו השלום] היה רועה צאן יתרו. אך איתא בזהר משה מלגיו שהוא רע"מ [רעיא מהימנא] ויעקב מלבר.

והנה, בחינת הכבש והרחמים היא בחינת יעקב, שהיה רועה את צאן לבן. גם משה רבנו, עליו השלום, היה רועה את צאן יתרו. אולם נאמר בזהר: משה הוא בפנימיות, שכן הוא רעיא מהימנא, ויעקב הוא בחיצוניות.

והענין כי הנה התעוררות רחמנות זו היא מצד הדעת שהיא השגה בגדולת אור א"ס ב"כ שכשמו כן הוא אין לו סוף כו'

והעניין הוא שהתעוררות הרחמים הזאת באה מצד הדעת, שהיא השגה בגדולתו של אור אין סוף ברוך הוא, שכפי שמו כן הוא — אין לו סוף וכו',

ואין ערוך אליו וכו' אשר לזאת כשישים אל לבו ששם היתה נשמתו כלולה במאצילה ב"ה

ואין ערוך אליו וכו'. לכן, כשישים אל ליבו ששם הייתה נשמתו כלולה במאצילה, ברוך הוא,

טרם ירידתה וירדה פלאים מטה מטה יעורר רחמים רבים בלבם מאד מאד על גודל עוצם הירידה. משא"כ כשאין בו דעת כל דרך איש ישר בעיניו.

קודם ירידתה, והיא ירדה פלאים, מטה מטה — יעורר בליבו רחמים רבים מאוד מאוד על גודל ועוצם הירידה. אבל כשאין בו דעת, "כל דרך איש ישר בעיניו".

20 וכמאמר ברחמיך הרבים כו' וכנ"ל. והנה המשכת הדעת בנש"י [בנשמות ישראל] הוא ע"י משה רע"מ [רעיא

מהימנא] כי משה הוא שושבינא דמלכא ועי"ז נמשך להיות בחיי יעקב בחיי הרחמנות.

וכפי שאומרים: "ברחמיך הרבים" וכו', כנזכר לעיל. והנה, הדעת נמשכת אל נשמות ישראל באמצעות משה, הרועה הנאמן; שהרי משה הוא שושבינו של המלך, ועל ידי כך נמשכת בחינת יעקב, בחינת הרחמנות.

וזהו משה מלגיו ויעקב מלבר (ועמ"ש ע"פ ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם כו' ע"ש. וע"פ שניך כעדר הרחלים וע' עוד מענין משה ויעקב בזהר פ' בלק דקפ"ז ע"ב ובפ' ויצא דקנ"ב ע"ב).

וזהו "משה מלגיו ויעקב מלבר" — משה מבפנים ויעקב מבחוץ. (וראו מה שנכתב על הפסוק "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" וכו', שם. וכן על הפסוק "שניך כעדר הרחלים". וראו עוד בעניין משה ויעקב בזהר, פרשת בלק, דף קפ"ז ע"ב, ובפרשת ויצא, דף קנ"ב ע"ב.)

וזהו ענין שנאמר זה האשה אשר תקריבו לשון רבים כי הקרבת הכבש הוא בחי' הרחמנות הוא מצוה לכל ישראל רק שנקרב ע"י הכהן אהרן שושבינא דמטרוניתא.

וזהו העניין שנאמר "זה האשה אשר תקריבו" בלשון רבים: הקרבת הכבש, שהיא בחינת הרחמנות, היא מצווה לכל ישראל, אלא שהיא נעשית באמצעות הכוהן אהרן, שושבינה של המלכה.

משא"כ לעשות את הכבש שהוא התעוררות והתהוות בחי' הרחמנות לעשות בנפשו כתיב תעשה לשון יחיד וקאי על מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] עצמו

אבל באשר לעשיית הכבש — שהיא התעוררות והתהוות של בחינת הרחמנות, כדי ליצור אותה בנפש — נאמר "תעשה" בלשון יחיד; והכוונה למשה רבנו עצמו,

שהוא היה עושה וממשיך הדעת בנש"י [בנשמות ישראל] לעשות ולעורר את הרחמנות בכדי שיבא לואהבת ה' בכל לבבך בכלות הנפש ממש

שהיה יוצר וממשיך את הדעת אל נשמות ישראל, כדי ליצור ולעורר את הרחמנות, וכך להגיע ל"ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך", מתוך כלות הנפש ממש.

וזהו עולה בבחי' ריח ואח"כ ניחוח לשון נחות דרגא שהן המשכת אור א"ס ב"ה בצרופי אותיות התפלה רופא חולים כו' ומברך השנים כו' שהן בחי' שערות הצמר הנמשכין מן העור לבלתי היות בבחי' נפרד.

וזה עולה בבחינת ריח; ואחר כך בא "ניחוח", מלשון "נחות דרגא" — ירידה מדרגה — כלומר, המשכת אור אין סוף ברוך הוא בצירופי אותיות התפילה: "רופא חולים" וכו' ו"מברך השנים" וכו'. אלו הן בחינת שערות הצמר הנמשכות מן העור, כך שלא יהיו בבחינת נפרד.

וע"ז אמר שסנד"ל [שסנדלפון] קושר כתרים לקונו מצרופי אותיות התפלה שנעשה בחי' תענוג וכתר ממש וד"ל [ודי למבין].

ועל כך נאמר שסנדלפון קושר כתרים לקונו מצירופי אותיות התפילה, שנעשים בחינת תענוג וכתר ממש. וד"ל.

(ועמ"ש מזה בד"ה נר חנוכה כו' ומזוזה מימין ובד"ה מה יפו פעמיך בנעלים ועמ"ש עוד מענין כבש בפי אמור בביאור ע"פ והניף הכהן אותם על לחם הביכורים):

(וראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "נר חנוכה" וכו', "ומזוזה מימין", ובמאמר המתחיל "מה יפו פעמיך בנעלים"; וראו עוד בעניין הכבש בפרשת אמור, בביאור על הפסוק "והניף הכהן אותם על לחם הביכורים").

21 ועי"ל [ועוד יש לומר] בענין שהתמיד בא מהכבשים דוקא דהנה יש ב' בחי' צדיקים ובעלי תשובה ואע"ג [ואף על גב] שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד

ועוד אפשר לומר בעניין [העובדה] שקרבן התמיד בא דווקא מן הכבשים: יש שתי בחינות — צדיקים ובעלי תשובה. ואף על פי שחז"ל אמרו: "כמקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד",

והיינו משום דבחילא יתיר מ"מ לפעמים מצינו ג"כ שבחי' צדיקים גבוה יותר כמאמר במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים ועיין בגמרא ספ"ה דברכות וגם כי הצדיק אינו מתיירא מיניקת החיצונים. וזה משום שהם באים בכוח גדול יותר. ואף על פי כן, לפעמים אנו מוצאים גם שבחינת הצדיקים גבוהה יותר, כמאמר: "במי נמלך? בנשמותיהם של צדיקים"; ועיינו בגמרא, בסוף פרק ה' דברכות. ועוד, הצדיק אינו חושש שהחיצונים ינקו ממנו.

22 ועד"ז י"ל [יש לומר] בחי' כבש לגבי פר כי הפר יש לו כח וגבורה יותר וזהו כמו העלאה דתשובה בחילא יתיר ולכן נסכיו ג"כ מרובים יותר ועמ"ש מזה בפ' שלח סד"ה ענין הנסכים.

ובהתאם לכך אפשר לומר שהבחינה של כבש לעומת פר קשורה לכך שלפר יש כוח וגבורה גדולים יותר. הדבר דומה לעלייה של תשובה "בחילא יתיר", בכוח רב יותר; ולכן גם נסכיו מרובים יותר. ראו מה שנכתב על כך בפרשת שלח, בסוף המאמר המתחיל "ענין הנסכים".

אבל עכ"ז [עם כל זה] מעלת הכבש שיש לו צמר בעורו שמהם הלבושים רומז למצות שנק' לבושים וגם התורה נמשכה מבחי' ושער רישיה כעמר נקא לכן רומז לבחי' צדיק.

אך למרות זאת, יתרונו של הכבש הוא שיש לו צמר על עורו, שממנו עושים לבושים. הדבר רומז למצוות, הנקראות לבושים. גם התורה נמשכת מהבחינה של "ושער רישיה כעמר נקא", ולכן הכבש רומז לבחינת צדיק.

וזהו ורעו כבשים (ישע"י [ישעיה] ה' י"ז) כבשים ללבושך (משלי כ"ז כ"ו). ולכן לגבי קרבן התמיד צ"ל כבש דוקא כי תשובה אינו אלא לפי שעה.

וזהו "ורעו כבשים" (ישעיהו ה', י"ז), "כבשים ללבושך" (משלי כ"ז, כ"ו). לכן, לגבי קרבן התמיד, דווקא כבש הוא הנדרש, שכן תשובה היא רק לזמן מסוים,

אבל בתמידית צ"ל בחיי צדיק וכמ"ש סד"ה שובה ישראל גבי קחו עמכם דברים וגבי כי עמך הסליחה למען תורא.

אבל בקביעות נדרשת בחינת צדיק, כפי שנכתב בסוף המאמר המתחיל "שובה ישראל", בעניין "קחו עמכם דברים" ובעניין "כי עמך הסליחה למען תורא".

גם כבש י"ל [יש לומר] מלשון ומלאו את הארץ וכבשוה. ונכבשה הארץ. וכך הצדיק כובש את היצה"ר [היצר הרע].

אפשר גם לקשר את "כבש" ללשון "ומלאו את הארץ וכבשוה", וכן "ונכבשה הארץ". כך הצדיק כובש את היצר הרע.

וגם להפך שהוא נכבש לפני הקב"ה ומבטל רצונו אליו ית' ונכבשה הארץ לפני ה' (במדבר ל"ב כ"ב).
וגם להפך: הוא עצמו נכבש לפני הקדוש ברוך הוא, ומבטל את רצונו אליו יתברך, ככתוב: "ונכבשה הארץ לפני ה'" (במדבר ל"ב, כ"ב);

ואני ככבש אלוף (ירמיה י"א). ועיין בתו"א [בתורה אור] בד"ה ותוסף אסתר וכד"ה אם לא תדעי לך בענין ורחל היתה יפת תואר.

"ואני ככבש אלוף" (ירמיהו י"א). ראו גם בתורה אור, במאמר המתחיל "ותוסף אסתר", ובמאמר המתחיל "אם לא תדעי לך", בעניין "ורחל היתה יפת תואר".

גם הוא מן הנעלבים ואינן עולבים בחיי כרחל לפני גוזזיה נאלמה. ובגמ' [ובגמרא] (פ"ב [פרק ב'] דחגיגה ד"ג ע"א)

הוא גם נמנה עם "הנעלבים ואינן עולבים", בחינת "כרחל לפני גוזזיה נאלמה". ובגמרא (פרק ב' דחגיגה, דף י"ג ע"א)

ע"פ כבשים ללבושך אמרו דברים שהם כבשונו של עולם יהיו תחת לבושך ופרש"י [ופירש רש"י / ופירוש רש"י] סתרו של עולם.

על הפסוק "כבשים ללבושך" אמרו: "דברים שהם כבשונו של עולם יהיו תחת לבושך"; ורש"י מפרש: סתרו של עולם.

כמו רישא בכבשא (חולין דצ"ג ב'). בהדי כבשי דרחמנא למה לך (ברכות ד"י [ד' יסודות]) ממני יצאו כבושין (מכות כ"ג ב').

כמו "רישא בכבשא" (חולין צ"ג ב'); "בהדי כבשי דרחמנא למה לך?" (ברכות ד"י); "ממני יצאו כבושין" (מכות כ"ג ב').

ופי סתרו של עולם היינו כי אורייתא סתים וגליא וקוב"ה [וקודשא בריך הוא] סתים וגליא והנה בחינת ז"א נקי גליא לגבי ע"י

ופירוש "סתרו של עולם" הוא שהתורה סתים וגליא, והקב"ה סתים וגליא. והנה בחינת ז"א נקראת גליא ביחס לעתיק יומין;

ולכן נקי חסד דז"א חסד דלבר וחסד דע"י [דעתיק יומין] נקי חסד דלגאו (באד"ר [באדרא רבא] דקל"ג ב'). וההמשכה מבחי ע"י נקי כבשי דרחמנא כמו שתוק כך עלה במחשבה כמ"ש במ"א.

ולכן חסד דז"א נקרא "חסד דלבר", וחסד דעתיק יומין נקרא "חסד דלגאו" (באדרא רבא, דף קל"ג ב'). וההמשכה מבחינת עתיק יומין נקראת "כבשי דרחמנא", כמו "שתוק", כך עלה במחשבה, כמו שכתוב במקום אחר.

והנה בחי' התמיד הוא להמשיך רחמים רבים מבחי' עתיקא לפני הוי' למעלה משם הוי' וכו' והנה בחינת התמיד היא להמשיך רחמים רבים מבחינת עתיקא, "לפני הוי'", למעלה משם הוי' וכו'.

וזהו ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך כמ"ש בזו"א [בזהר חלק א] בפי' תולדות דקמ"א (ועמ"ש בד"ה לבבתי)

וזהו "ונחך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך", כמו שכתוב בזהר חלק א', פרשת תולדות, דף קמ"א (ועיין מה שכתוב במאמר המתחיל "לבבתי");

וע"כ היה בא מן הכבשים דוקא שהוא לשון סתר להמשיך מבחי' סתים לבחי' גליא. והוא בחינת תמיד בחינת לא שניתי כו'.

ולכן הוא היה בא מן הכבשים דווקא, שהיא לשון של הסתר, כדי להמשיך מבחינת הנסתר לבחינת הנגלה. וזו בחינת תמיד, בחינת "לא שניתי" וכו'.

וגם כבש שבמזבח ולא תעלה במעלות והוא בחי' הצנע לכת וזהו עלה בכבש ופנה לסובב בחי' סובב כולא עלמין.

וגם הכבש שבמזבח, והאיסור "ולא תעלה במעלות" — זו בחינת "הצנע לכת". וזהו "עלה בכבש ופנה לסובב", בחינת סובב כל עלמין.

גם כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מ"ט עיזי מסגין ברישא והדר אימרי כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא הרי אימרי נק' נהורא.

וכן אמרו חז"ל: "מדוע העזים הולכות בראש ואחריהן הכבשים? כדרך בריאת העולם: תחילה חושך ואחר כך אור". הרי שהכבשים נקראות "אור".

והנה יחו"ת [יחודא תתאה] נק' חשוכא לגבי יחו"ע [יחודא עילאה] ועד"ז אפילו ז"א דאצילות נק' כן לגבי ע"ק [עתיקא קדישא] כי שערות דז"א הן שחורות כעורב ושל ע"ק [עתיקא קדישא] כעמר נקא.

והנה יחודא תתאה נקרא "חושך" ביחס ליחודא עילאה; ועל דרך זה, גם ז"א דאצילות נקרא כך ביחס לעתיקא קדישא: שערות ז"א הן "שחורות כעורב", ואילו שערות עתיקא קדישא הן "כצמר נקי".

גם י"ל [יש לומר] אימרי ע"ד את ה' האמרת היום ופרש"י [ופירש רש"י / ופירוש רש"י] (פ"ק [פרק קמא] דברכות ד"ו סע"א [סוף עמוד א']) לשון חשיבות ושבח. ועמ"ש ע"פ מי כמוך באלים הוי' דשבח זה קאי על ע"ק [עתיקא קדישא] (באד"ר [באדרא רבא] דקכ"ח א').

אפשר לומר גם ש"אימרי" קשור ל"את ה' האמרת היום", ורש"י מפרש (ברכות ו, א, סוף העמוד) שזהו לשון חשיבות ושבח. ועיינו במה שנכתב על הפסוק "מי כמוך באלים הוי'", ששבח זה נאמר על עתיקא קדישא (באידרא רבא, 128a).

(והנה הרקיע הוא הפרסא המפסיק בין אצילות לבריאה. ואמנם יש כמה בחינות פרסא כמ"ש במ"א ע"פ והבדילה הפרוכת כו'.

(והנה הרקיע הוא הפרסא המפרידה בין אצילות לבריאה. עם זאת, יש כמה בחינות של פרסא, כפי שנכתב במקום אחר על הפסוק "והבדילה הפרוכת" וכו'.

ובחי' עור של הכבש כיון שגם לאחר הפסק הרקיע נמשכים ממנו שערות שהן בחי' צמר שהוא בחי' גבוה א"כ מורה שהרקיע המפסיק הוא ע"ד הפרוכת המפסיק בין קדש לקדש.

ובחינת עור הכבש: כיון שגם לאחר שהרקיע מפריד, נמשכות ממנו שערות שהן בחינת צמר, שהיא בחינה נעלית, הדבר מורה שהרקיע המפריד דומה לפרוכת המפרידה בין קודש לקודש.

משא"כ בעזים שמשערות העזים נמשך יניקה לחיצונים א"כ מורה שהעור המפסיק הוא למטה במדרגה שמבדיל בין קדש לחול ולכן נאמר שערך כעדר העזים שגלשו כו'.

לעומת זאת, משערות העזים נמשכת יניקה לכוחות החיצוניים; ואם כן, הדבר מורה שהעור המפריד הוא בדרגה נמוכה יותר, והוא מפריד בין קודש לחול. לכן נאמר: "שערך כעדר העזים שגלשו" וכו'.

וכ"ש [וכל שכן] בשאר בהמות שאין שערות שלהן ראויים ללבושי [ללבושים] כצמר. וא"כ דוקא בעור הכבש מרומז תיקון הפרסא והאותיות הנמשכי [הנמשכים / הנמשכין] דרך הפרסא לבלי יהיו בבחינת נפרד כו' וע"כ בא התמיד מהכבשים דוקא.

וכל שכן בשאר בהמות, ששערותיהן אינן ראויות לעשיית בגדים כמו צמר. ואם כן, דווקא בעור הכבש נרמז תיקון הפרסא, וכן תיקון האותיות הנמשכות דרך הפרסא, כדי שלא יהיו בבחינת נפרד כו'. לכן קרבן התמיד בא דווקא מן הכבשים.

ושרש עור ורקיע זה הוא בחינת קרומא דאורא כו' כמ"ש במ"א בענין שנזכר ב' פעמים הבדלה בענין יהי רקיע כו'):

ושרש עור זה והרקיע הוא בחינת קרומא דאורא וכו', כפי שנכתב במקום אחר בענין אזכור ההבדלה פעמיים בפרשת "יהי רקיע" וכו'):

23 קיצור (א) שני פעמים ואמרת מיד ולדורות. תקריבו תעשה. קודם שנברא העולם היה הוא ושמך בלבד, שהיה האור כלול במאור עצמו.

תקציר. (א) שתי הפעמים שבהן נאמר "ואמרת" רומזות ל"מיד" ול"לדורות". "תקריבו", "תעשה". לפני שנברא העולם היו הוא ושמך בלבד, שכן האור היה כלול במאור עצמו.

ואחר שנברא העולם נעשה התפשטות האור. והוא ירידה גדולה לגבי האור כמ"ש בד"ה תקעו בחודש. לאחר שנברא העולם התפשט האור, והדבר היה ירידה גדולה מבחינת האור, כפי שנכתב במאמר הפותח במילים "תקעו בחודש".

24 והוא בשביל עלייה שיהיה היש בטל לאין. לויתן זה יצרת לשחק בו. ועמ"ש מזה בד"ה אלה מסעי. וזהו לשם עלייה: שהיש יתבטל לאין. "לויתן זה יצרת לשחק בו". וראו מה שנכתב על כך במאמר המתחיל "אלה מסעי",

ובדי"ה אני דפי ציצית וזהו ענין השיר של המלאכים. ועיקר ביטול היש לאין הוא במעשה הקרבנות, ולכן היה השיר על הקרבן.

ובמאמר המתחיל "אני [הוי"] בפרשת ציצית. וזהו ענין שירת המלאכים. ועיקר ביטול היש לאין הוא במעשה הקרבנות, ולכן השירה הייתה על הקרבן.

וכך הוא ענין התפלה. ואפי"ל [ואפשר לומר] דלכן בתפלה אומרים תחלה פסוד"ז [פסוקי דזמרה] ושירת הים וכמ"ש בדי"ה אז ישיר משה ובנ"י [ובני ישראל]. פי' לחמי לאשי.

וכך הוא ענין התפילה. ואפשר לומר שלכן בתפילה אומרים תחילה פסוקי דזמרה ושירת הים, כפי שנכתב במאמר המתחיל "אז ישיר משה ובני ישראל". פירוש "לחמי לאשי":

לבחינת השרפים: (ב) ומה שהתמיד בא מכבשים דוקא. אף שפני שור הוא ראש לכל הקרבנות בפרשת שור או כשב או עז כמ"ש ברבות שם פכ"ז.

לבחינת השרפים. (ב) ומדוע בא קרבן התמיד דווקא מן הכבשים, אף שפני שור הם ראש לכל הקרבנות בפרשה "שור או כשב או עז", כפי שנכתב במדרש רבה שם, פרק כ"ז,

היינו מפני שכבש יש לו קול רחמים עמ"ש בדי"ה והניף הכהן אותם. וגם יש לו צמר בעורו אשר נמשל בהם בחינת ושער רישיה כעמר נקא.

היינו, מפני שלכבש יש קול של רחמים; ראו מה שנכתב במאמר המתחיל "והניף הכהן אותם". כמו כן, יש לו צמר על עורו, שעליו נמשלה בחינת "ושער רישיה כעמר נקא".

(וכתיב אם יאדימו כתולע כצמר יהיו עמ"ש בדי"ה האזינו השמים. והנה עולת תמיד פי' האריז"ל [האריזי זכרוננו לברכה] עולת אותיות תולע עמ"ש בדי"ה חקת התורה בענין תולעת יעקב).

(ונאמר: "אם יאדימו כתולע כצמר יהיו"; ראו מה שנכתב במאמר המתחיל "האזינו השמים". והנה, בענין עולת תמיד, פירש האריז"ל שעולת מורכבת מאותיות תולע; ראו מה שנכתב במאמר המתחיל "חוקת התורה", בענין תולעת יעקב.)

והנה הבשר גידין ועצמות של התמיד היה עולה כולה. עצמות נמשכים מהמוח והוא בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] ועמ"ש בביאור ע"פ וידבר דעשרת הדברות שהעצמות מתקשרים עם עצם הגלגלת דחפא על מוחא.

והנה, בשרו, גידיו ועצמותיו של קרבן התמיד היו עולים כולם. העצמות נמשכות מן המוח, וזוהי בחינת חכמה, בינה ודעת. וראו מה שנכתב בביאור על "וידבר" של עשרת הדיברות, שהעצמות קשורות בעצם הגולגולת החופף על המוח.

אך בתוכם יש מוח ג"כ. והבשר נמשך מהדם שכלב והוא משכן המדות. והגידים הם המחברים החכמה עם המדות דהיינו העצמות עם הבשר.

אך בתוכם יש גם מוח. הבשר נמשך מן הדם שכלב, והוא משכן המדות. הגידים הם המחברים בין החכמה למדות, כלומר בין העצמות לבשר.

וכ"ז [וכל זה] היה עולה כליל: (ג) וכן בתפלה ההתבוננות והדעת איך דכולא קמיה כלא חשיב זהו בחי' עצמות.

וכל זה היה עולה כולו כליל. (3) וכך גם בתפילה: ההתבוננות והדעת כיצד "כולא קמיה כלא חשיב" — הכול נחשב בעיניו כאין — הן בחינת עצמות.

(ועיין ברכות פ' אמור ספ"ל ע"פ כל עצמותי תאמרנה השדרה כו' ובזח"ג [ובזהר חלק ג]) (פנחס רנ"ו א')

(ועיין במדרש רבה, פרשת אמור, סוף פרק ל, על הפסוק "כל עצמותי תאמרנה": "השדרה" וכו'; ובזהר, חלק ג) (פנחס, רנו ע"א):

חוט השדרה דביה ח"י חוליין כו' לקבל ח"י ברכאן דצלותא כו' ועמ"ש בד"ה לא הביט און ביעקב מענין זה.

"חוט השדרה, שיש בו י"ח חוליות" וכו', "כנגד י"ח ברכות התפילה" וכו'. ועיין במה שנכתב בעניין זה במאמר המתחיל "לא הביט און ביעקב".

גם בירושלמי ספ"ק [סוף פרק קמא] דברכות שצריך לכרוע בשמו"ע [בשמונה עשרה] עד שיתפקקו כל חוליותיו ע"ש כל עצמותי תאמרנה.

גם בירושלמי, סוף הפרק הראשון של מסכת ברכות, נאמר שיש לכרוע בתפילת שמונה עשרה עד שכל החוליות יבלטו, על יסוד הפסוק "כל עצמותי תאמרנה".

מכ"ז [מכל זה] יובן ענין בחיי עצמות. בתפלה שכנגד קרבן התמיד ומזה נמשך גידים לבחינת בשר להפך מדות נה"ב [נפש הבהמית].

מכל זה יובן עניינה של בחינת עצמות בתפילה, שהיא כנגד קרבן התמיד; וממנה נמשכים גידים לבחינת בשר, כדי להפוך את מדות הנפש הבהמית.

(ולפמ"ש [ולפי מה שכתוב] בזהר בפ"י עצם מעצמי ובשר מבשרי ובפרדס בערך עצם י"ל [יש לומר] כי עצמות זהו בחי יחו"ע [יחודא עילאה] למס"נ [למסירות נפש] באחד. ובחי בשר זהו יחו"ת [יחודא תתאה] בחינת בכל נפשך ועמ"ש בד"ה וארשתיך לי בענין לבי ובשרי ירננו.

(ולפי מה שכתוב בזהר כפירוש "עצם מעצמי ובשר מבשרי", ובפרדס, בערך "עצם", יש לומר שהעצמות הן בחינת יחודא עילאה, למסירות נפש ב"אחד"; ובחינת הבשר היא יחודא תתאה, בחינת "בכל נפשך". ועיין במה שנכתב במאמר המתחיל "וארשתיך לי" בענין "לבי ובשרי ירננו").

וצ"ל התחברות ב' הבחינות ע"ד כעיר שחוכרה לה יחדו שנתבאר בד"ה אלה פקודי המשכן והיינו ע"י הגידים המחברים עמ"ש בד"ה וישלח יהושע כו' מרגלים ועיין בפרדס ערך גד גימל שהוא בינה משקה לדלת שהיא מלכות.

וצריך לחבר בין שתי הבחינות, בדומה ל"כעיר שחוכרה לה יחדו", כפי שהתבאר במאמר המתחיל "אלה פקודי המשכן"; והחיבור נעשה באמצעות הגידים המקשרים. עיין במה שנכתב במאמר המתחיל "וישלח יהושע" וכו', "מרגלים". ועיין בפרדס, בערך "גד": גימל, שהיא בינה, משקה את דל"ת, שהיא מלכות;

והשקאה זו הוא ע"י צדיק בחי יו"ד שבין גימל לדל"ת) (עזח"א [ועיין זהר חלק א'] ויחי רל"ד ב') דהיינו

והשקיה זו נעשית על ידי צדיק, בחינת היו"ד שבין הגימל לדל"ת) (עיין בזהר, חלק א', ויחי, רלד ע"ב); כלומר,

כי גימל הוא כללות כח"ב [כתר חכמה בינה] שמהם נמשך השפעת הביטול דחו"ע [דיחודא עילאה] שהוא היוד להיות מזה ביטול היש לאין כו'

כי גימל היא כללותם של כתר, חכמה ובינה, שמהם נמשכת השפעת הביטול של יחודא עילאה, שהיא היו"ד, כדי שמתוך כך יהיה ביטול היש לאין כו',

ולחיות מציל עני מחזק ממנו עיין רבות וירא (ר"פ נ"ד) וזח"ג [וזהר חלק ג'] ואתחנן (דרס"ז ב') דקאי על יצה"ר [יצר הרע] וזריקת הדם הוא בחינת אהבה עזה.

וכדי שיהיה "מציל עני מחזק ממנו" — עיינו במדרש רבה, וירא (תחילת פרק נ"ד), ובזהר, חלק ג', ואתחנן (דרס"ז ע"ב), שם מדובר ביצר הרע. וזריקת הדם היא בחינת אהבה עזה.

ואח"כ והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום. זהו ענין הקטר החלב בחינת תענוג כי פקודי ה' ישרים משמחי לב.

ואחר כך, "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום": זהו ענין הקטרת החלב, בחינת תענוג; שכן "פקודי הוי' ישרים, משמחי לב".

והיינו היום לעשותם עשייה היא לעילא ועמ"ש בפ"י היום בד"ה ביום השמע"צ [השמיני עצרת] בפ"י זה היום עשה הוי': (ד)

וזהו "היום לעשותם": "העשייה היא לעילא". ועיינו במה שכתוב בענין פירוש "היום" במאמר המתחיל "ביום השמע"צ", בפירוש "זה היום עשה הוי'". (4)

אך הדרך המביאה לגילוי נה"א [נפש האלקית] להיות ואהבת בלבב עמ"ש בד"ה ה' לי בעוזרי. בפ"י בלבב שיהיה נקלט כו' היא בחי' רחמנות

אך הדרך המובילה לגילוי הנפש האלקית, כדי שיהיה "ואהבת בלבבך" — עיינו במה שכתוב במאמר המתחיל "ה' לי בעוזרי", בפירוש "בכל לבבך", שיהיה נקלט וכו' — היא בחינת רחמנות.

(וזהו שמזכירין ברחמיך הרבים רחם עלינו בברכת יוצר המאורות. כדי להיות יחוד שמשא וסיהרא. ולא יהיה מארת חסר וע' בירושלמי פ"ג [פרק ג'] דתענית ה"ג [חמש גבורות] זח"א [זהר חלק א'] בראשית) (י"ט ב' מ"ו ב')

(וזהו הטעם שאנו מזכירים "ברחמיך הרבים רחם עלינו" בברכת "יוצר המאורות": כדי שיהיה יחוד השמש והירח, ולא תהיה המאורה חסרה. ועיינו בירושלמי, פרק ג' דתענית, הלכה ג'; בזהר, חלק א', בראשית) (י"ט ע"ב, מ"ו ע"ב),

תולדות (קמ"ו א') ר"פ וישלח (קס"ו א') ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם אלא בחי' אשר לא תחסר כל בה וכענין בשמחה ובטוב לבב מרוב כל דהיינו כי לבנה היא כנס"י [כנסת ישראל] כמ"ש בד"ה בחדש השלישי לצאת בני ישראל].

תולדות (קמ"ו ע"א), תחילת פרשת וישלח (קס"ו ע"א), ובפירוש הרמ"ז שם; אלא בחינת "אשר לא תחסר כל בה", וכענין "בשמחה ובטוב לבב מרוב כל". כלומר, שהלבנה היא כנסת ישראל, כמו שכתוב במאמר המתחיל "בחדש השלישי לצאת בני ישראל".

יומשך בה אור השמש הוא שמש הוי' שיהי' [שיהיה] נקלט ונתפס הביטול דיחוי' [דיחודא עילאה] מה דכולא קמיה כלא חשיב כביטול זיו השמש בשמש. עמ"ש ע"פ ששזפתני השמש.

יימשך בה אור השמש, שהוא "שמש" הוי', כדי שביטול יחודא עילאה — ש"כולא קמיה כלא חשיב" — ייקלט וייתפס בה, כמו ביטול זיו השמש בתוך השמש. עיינו כמה שכתוב על הפסוק "ששזפתני השמש",

ומ"ש בד"ה ושמתי כדכד שמשותיך ובד"ה והיה מדי חדש בענין שמש צדקה ומרפא כו'. ועיין בגמרא פ"ד דתמיד (דל"א סע"ב [סוף עמוד ב]) ע"פ שנים ליום כנגד היום.

ומה שכתוב במאמר המתחיל "ושמתי כדכד שמשותיך", וכמאמר המתחיל "והיה מדי חדש", בעניין "שמש צדקה ומרפא" וכו'. ועיין בגמרא, פרק ד' בתמיד (סוף דף ל"א ע"ב), על הפסוק "שנים ליום" — כנגד היום.

ופי' המפרש נגד השמש וכ"כ [וכן כתב] הרעב"ט [הרב עובדיה מברטנורא] שם בפ"י המשנה ובהרמב"ם [ובהר"ם משה בן מימון] (פ"א מהלכות תמידין דין י"א).

והמפרש מסביר: מול השמש. וכך כתב רבי עובדיה מברטנורא שם בפירושו המשנה, וכך גם ברמב"ם (פרק א' מהלכות תמידין, הלכה י"א).

והיינו (ע"ד הנ"ל להמשיך גילוי שמש הוי'. וכ"ז הוא ע"י הכבש בחי' רחמים) והרחמנות הוא כמ"ש כרחל לפני גוזזיה נאלמה (בישעיה נ"ג ז')

וזהו, על דרך האמור לעיל, להמשיך את גילוי "שמש" הוי'; וכל זה נעשה באמצעות הכבש, בחינת רחמים. והרחמים הם כפי שכתוב: "כרחל לפני גוזזיה נאלמה" (ישעיהו נ"ג, ז'),

וע' מזה בזח"ב [בזהר חלק ב'] וארא (כ"ט ב'), ועי"כ [ועל ידי כך] ורחל עקרה. ולכן צריך לעורר רחמים. שהוא מבחי' יעקב.

ועיין בעניין זה בזהר חלק ב', פרשת וארא (דף כ"ט ע"ב). ועל ידי כך "ורחל עקרה". לכן צריך לעורר רחמים, שהם מבחינת יעקב.

וזהו נעשה ונמשך מבחינת משה שהוא הדעת. שממנו התהוות הרחמים וזהו את הכבש אחד תעשה, תעשה ממש.

וזה נעשה ונמשך מבחינת משה, שהוא הדעת, שממנה מתהווים הרחמים. וזהו "את הכבש אחד תעשה" — "תעשה" ממש.

(וכענין מ"ש או יחזק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי. שעושה ממש בחיי השלום עליון ושלום תחתון כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] פ' במדבר)

(וכעין מה שכתוב: "או יחזק במעוזי יעשה שלום לי, שלום יעשה לי" — שהוא עושה ממש את בחינת השלום העליון והשלום התחתון, כפי שכתב הרמ"ז בפרשת במדבר)

(דק"ח ע"א) ועמ"ש בפ' בהר (דק"ח ע"ב) ע"פ ועשה טוב. ועשה ממש ע"ש בהרמ"ז [בהרב משה זכות]. ומ"ש במ"א ע"פ ועשיתם אתם כאילו עשאוני.

(דף קי"ח ע"א). ועיין כמה שכתוב בפרשת בהר (דף ק"י ע"ב) על הפסוק "ועשה טוב": "ועשה" ממש; עיין שם ברמ"ז. וכן מה שכתוב במקום אחר על הפסוק "ועשיתם אותם" — כאילו עשאוני.

ועיין במא"א [במאורי אור] אות כ"ף ס"ד מענין כבש וכבשים. וע' זח"א [זהר חלק א] ויצא קנ"ו סע"ב [סוף עמוד ב] וכן את הכבש השני תעשה.

ועיין במאורי אור, אות כ', סעיף ס"ד, בענין כבש וכבשים. ועיין בזהר חלק א', פרשת ויצא, סוף דף קנ"ו ע"ב. וכן "את הכבש השני תעשה".

ותקריבו היא מצוה לכל ישראל (ועזח"א [ועיין זהר חלק א'] חיי קל"ג א' ודו"ק [ודוק] ובפ' ויחי רכ"ט ב') וזהו ריח ניחוח דקרבנות:

ו"תקריבו" היא מצווה לכל ישראל (וראה זהר, חלק א', Chayei, 133a, ועיין היטב; וכן בפרשת Vayechi, 229b). וזהו "ריח ניחוח" של הקרבנות.

25 עוי"ל [עוד יש לומר] בענין כבש. כי אע"ג [אף על גב] דשור יש לו כח יותר רומז לבחינת בחילא יתיר. מ"מ כבש שיש לו צמר בעורו רומז לבחינת צדיק ובחינת צדיק צ"ל תמיד.

אפשר לומר עוד בענין הכבש: אף שלשור יש כוח רב יותר, והוא רומז לבחינה של "בחילא יתיר", הכבש, שיש צמר על עורו, רומז לבחינת צדיק; ועבודתו של הצדיק צריכה להיות תמידית.

גם כבש לשון כבשוננו של עולם. להמשיך מבחי' סתים לבחי' גליא. אימרי ע"ד את ה' האמרת. וענין העור והרקיע כו':

גם המילה כבש קשורה ל"דברים הנסתרים של העולם": להמשיך מן הבחינה הנסתרת אל הבחינה הגלויה. "אימרי", כבשים, מתקשר ל"רוממת את הוי". וענין העור והרקיע וכו'.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/pinchas/3

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק